

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.016.02.2017
P/17/100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/100 – Nadzór nad obrotem i stosowaniem produktów zawierających substancje anaboliczne, hormonalne, odurzające i psychotropowe w leczeniu zwierząt, w tym towarzyszących.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Sławomir Żudro, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/150/2017 z dnia 27.09.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie ¹ , ul. Komunalna 5. 75-724 Koszalin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Uciński - Prezes Zarządu - Dyrektor Spółki od 1.07.1993 r. (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach objętych kontrolą 2015-2017 (I półrocze)² Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt „Leśny Zakątek” w Koszalinie³ prowadzone było przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce⁴, a od 01.07.2017 r. przez PGZ.

Rozwiązania organizacyjne przyjęte przez TOZ w Schronisku, nie regulowały kwestii dotyczących nadzoru nad przechowywaniem i stosowaniem produktów leczniczych weterynaryjnych⁵, w szczególności zawierających substancje odurzające, psychotropowe, anaboliczne lub hormonalne⁶.

Dostęp w Schronisku w ww. okresie do plw, w tym o działaniu odurzającym lub hormonalnym był ograniczony jedynie do osób uprawnionych.

Prowadzona przez TOZ ewidencja losu⁷, w tym leczenia przebywających w Schronisku zwierząt nie odpowiadała obowiązującym przepisom. Stwierdzono przypadki nieodnotowywania w kartach ewidencyjnych zwierząt wieku, przeprowadzonych szczepień i zabiegów weterynaryjnych, nieczytelnego wpisania nazwiska osoby przekazującej zwierzę oraz niepodania jej adresu.

¹ Dalej: PGK.

² Badaniami kontrolnymi mogły zostać objęte również działania podejmowane przed, jak i po tym okresie, o ile miały one bezpośredni wpływ lub związek z ustaleniami stanu faktycznego dotyczącymi okresu objętego kontrolą.

³ Dalej: Schronisko.

⁴ Dalej: TOZ.

⁵ Dalej: plw.

⁶ Zwane dalej substancjami odurzającymi lub hormonalnymi.

⁷ Na potrzeby niniejszej kontroli „los” zwierzęcia to wszystkie zdarzenia dotyczące zwierzęcia od momentu jego przyjęcia do opuszczenia Schroniska (np. przyjęcie, kwarantanna, zabiegi weterynaryjne, szczepienia, adopcja, zgon, eutanazja, ucieczka itp.)

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja Pracy Schroniska

Opis stanu faktycznego

1.1. Rada Miejska w Koszalinie w latach 2015-2017 corocznie uchwałała program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Koszalina zawierającym m.in. następujące zadania i zasady:

- zapewnienie bezdomnym zwierzętom w Schronisku właściwych warunków egzystencji, zgodnych z potrzebami danego gatunku, rasy, płci i wieku, odpowiedniego wyżywienia, pielęgnacji oraz opieki weterynaryjnej,
- obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt pozostających w Schronisku, u których nie istnieją przeciwwskazania do wykonania tych zabiegów,
- poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- usypianie ślepych miotów zwierząt bezdomnych oraz zwierząt dostarczonych przez mieszkańców Koszalina.

(dowód: akta kontroli str. 3-14)

W okresie objętym kontrolą Schronisko było prowadzone przez TOZ, na podstawie umów o wsparcie realizacji zadania publicznego zawartych z Gminą Miastem Koszalin⁸ w dniu: 10.01.2013 r. na lata 2013-2015 i 4.01.2016 r. na lata 2016-2020. Przedmiotem umów było zlecenie przez Gminę, na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹ realizacji zadania publicznego polegającego na prowadzeniu schroniska dla bezdomnych zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 47-55, 94-101)

Integralną częścią ww. umów były:

- regulamin Schroniska, w którym określono jego podstawowe zadania, m.in.:
 - zapewnienie przebywającym zwierzętom właściwych warunków bytowania, humanitarnego traktowania i opieki weterynaryjnej,
 - przyjmowanie z terenu Koszalina, a także przetrzymywanie i sprawowanie opieki nad zwierzętami zagubionymi, zabłąkanymi, doprowadzonymi z innych przyczyn bezdomnymi psami oraz chorymi i rannymi psami oraz chorymi i rannymi wolno żyjącymi kotami i psami,
 - prowadzenie ewidencji przyjmowanych zwierząt oraz znakowanie i rejestrowanie psów przebywających w Schronisku,
 - poddawanie zabiegom sterylizacji suk i kotek, które osiągnęły dojrzałość płciową oraz poddawanie kastracji psów i kocurów ze względów zdrowotnych lub behawioralnych,
- zasady opieki weterynaryjnej mające na celu kontrolowanie stanu zdrowia zwierząt, profilaktykę, leczenie oraz zwalczanie pasożytów.

(dowód: akta kontroli str. 15-46, 56-93)

W okresie badanym kierownikami Schroniska były 3 osoby¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 104, 130-132)

Pismem z 19.06.2017 r. Zarząd TOZ wystąpił do Prezydenta Miasta o rozwiązanie umowy zawartej w sprawie prowadzenia Schroniska, ze względu na problemy kadrowe, brak wsparcia ze strony instytucji zewnętrznych oraz brak środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 133)

⁸ Dalej: Gmina.

⁹ Dz.U. z 2016 r. poz. 1817, ze zm.

¹⁰ K.M. - od 27.07.2014 r. do 26.08.2015 r., A.C.. - od 1.09.2015 r. do 31.12.2015 r. i M.L. - od 1.01.2016 r. do 30.06.2017 r.

W dniu 23.06.2017 r. Gmina i TOZ zawarły porozumienie w sprawie rozwiązania z dniem 30.06.2016 r. ww. umowy.

(dowód: akta kontroli str. 134)

Od 1.07.2017 r. na podstawie umowy zawartej 30.06.2017 r. usługi związane z zapewnieniem całodobowej opieki bezdomnym zwierzętom poprzez prowadzenie Schroniska wraz z zapewnieniem całodobowej pomocy rannym bezdomnym zwierzętom były realizowane przez PGK.

(dowód: akta kontroli str. 135-142)

Nieruchomość zabudowaną, na terenie której znajdowało się Schronisko, Prezydent Miasta Koszalina w dniu 16.04.2013 r. przekazał w zarządzanie na czas nieoznaczony dla Zarządu Budynków Mieszkalnych w Koszalinie.

Zarząd Budynków Mieszkalnych w Koszalinie, dla realizacji zadania „prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt” użyczył nieruchomości w okresie od 23.05.2013 r. do 30.06.2017 r. Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami w Polsce, a od 01.07.2017 r. PGK.

(dowód: akta kontroli str. 143-153)

W dniu 30.06.2017 r. TOZ przekazało protokolarnie wyposażenie i dokumentację Schroniska pracownikom Urzędu Miejskiego, którzy, również protokolarnie przekazali je przedstawicielom PGK. W protokołach nie odnotowano przekazania m.in. dokumentacji leczenia zwierząt prowadzonej w gabinecie weterynaryjnym działającym w Schronisku w latach 2013-2015 oraz książki kontroli weterynaryjnej. Dokumentacja przekazana przez TOZ do Urzędu Miejskiego w Koszalinie¹¹ i przez UM do PGK była niechronologiczna i nie potwierdzała ciągłości jej prowadzenia.

(dowód: akta kontroli str. 154-162)

Nadzór nad prowadzeniem Schroniska należał do zadań Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska¹² UM.

(dowód: akta kontroli str. 163-164)

Dyrektor tego Wydziału udzieliła informacji, że pracownik, któremu przypisano zadanie prowadzenia nadzoru, co najmniej raz na kwartał przeprowadzał kontrole Schroniska obejmujące swoim zakresem m.in. przestrzeganie przez pracowników Schroniska należytego wykonywania obowiązków, ze szczególnym uwzględnieniem pracy pielęgniarzy zwierząt, sposób przyjmowania zwierząt, utrzymywanie czystości w boksach i na wybiegach zwierzęcych, stany ilościowe karmy i sposób karmienia zwierząt, wykonywanie czynności adopcji, a także dokumentacja, w tym ewidencje i rejestry zwierząt. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że dokumentacja prowadzona była w formie papierowej i zawierała wszystkie wymagane elementy. Zastrzeżenia nadzoru dotyczyły sposobu jej prowadzenia. Dokumentacja zawierała nieczytelne zapisy, skreślenia i niechronologiczne wpisy. Pracownik wykonujący czynności nadzoru na bieżąco omawiał z kierownikiem i pracownikami Schroniska stwierdzone usterki i zlecał czytelny sposób prowadzenia ewidencji.

Dyrektor WGKiOŚ poinformowała, że Wydział ten swoim nadzorem nie obejmował dokumentacji leczenia zwierząt, przechowywania i dostępu do leków, funkcjonowania gabinetu weterynaryjnego działającego w Schronisku, ponieważ zakres ten, ze względu na specjalistyczny charakter podlegał kontroli innych organów, w szczególności Powiatowej Inspekcji Weterynaryjnej.

(dowód: akta kontroli str. 165-181)

¹¹ Dalej UM.

¹² Dalej: WGKiOŚ.

W latach 2015-2017, na polecenie Prezydenta Miasta, pracownicy UM przeprowadzili dwie kontrole TOZ w zakresie dotyczącym prowadzenia Schroniska:

- w listopadzie 2015 r. (za rok 2015), w ramach której m.in. sprawdzono sposób zabezpieczenia opieki weterynaryjnej, zatrudnienie, stan liczbowy zwierząt i adopcji, liczbę kastracji i sterylizacji zwierząt oraz dokonano rozliczenia działalności finansowej TOZ w związku z realizacją zadania,
- w lutym 2017 r. (za lata 2015-2016), w ramach której m.in. zbadano warunki bytowe zwierząt, przyjmowanie zwierząt, ewidencje prowadzone w Schronisku, stany ilościowe, koszty działalności, w tym opieki weterynaryjnej, wkład osobowy do realizacji zadania.

Kontrola przeprowadzona w 2015 r. nie wykazała nieprawidłowości, natomiast w 2017 r. stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na:

- nie przedstawianiu cen jednostkowych za poszczególne zabiegi w rozliczeniach Gabinetu Weterynaryjnego sprawującego opiekę nad zwierzętami w Schronisku,
- braku oznaczenia martwych zwierząt w fakturach wystawianych przez firmę zajmującą się utylizacją odpadów zwierzęcych.

(dowód: akta kontroli str. 102-129, 182-191)

1.2. W okresie badanym w Schronisku, na podstawie umów o pracę było zatrudnionych od 11 do 15 osób, na podstawie umów zlecenia od 2 do 5 osób, i w ramach programów realizowanych przez urzędy pracy i ośrodki pomocy społecznej od 3 do 7 osób.

Ponadto nieodpłatnie pracowały 3 osoby zatrudnione na podstawie umowy zawartej z Zakładem Karnym w Koszalinie (tylko w 2015 r.) i wolontariusze w liczbie 70 osób w latach 2015-2016 i 45 osób w 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 192)

1.3. Opieka weterynaryjna nad zwierzętami przebywającymi w Schronisku była sprawowana w latach 2015-2017 (I półrocze) ramach:

- działalności gabinetu weterynaryjnego funkcjonującego w latach 2013-2015 na terenie Schroniska,
- całodobowej opieki weterynaryjnej świadczonej przez Gabinet Weterynaryjny TELVET w Koszalinie¹³
- opieki weterynaryjnej świadczonej przez Gabinet Weterynaryjny w Koszalinie lekarza weterynarii J.K.¹⁴
- usług Przychodni dla Zwierząt w Koszalinie świadczonych na rzecz Schroniska¹⁵, polegających na wykonywaniu zabiegów sterylizacji, kastracji i usypiania ślepych miotów.

(dowód: akta kontroli str. 193-200, 218-219)

W okresie od października 2013 r. do grudnia 2015 r. na terenie Schroniska funkcjonował Gabinet Weterynaryjny TOZ.

Kontrola przeprowadzona w styczniu 2014 r. przez przedstawicieli Rady Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Szczecinie w zakresie spełniania przez Gabinet wymagań wynikających z ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt¹⁶ nie stwierdziła nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 201-207)

W okresie objętym kontrolą, w gabinecie zatrudnionych było dwóch lekarzy weterynarii: Sz.T. w okresie od maja 2014 r. do końca czerwca 2015 r., przy czym

¹³ Na podstawie umów zawartych: 6.08.2014 r. (na okres od 6.08.2014 r. do 31.12.2015 r.), 1.01.2016 r. (na okres od 1.01.2016 r. do 31.12.2020 r.)

¹⁴ Na podstawie umowy zawartej 23.06.2015 r. (na okres od 26.06 do 31.12.2015 r.)

¹⁵ Na podstawie umowy z dnia 10.02.2015 r. (na okres od 10.02.2015 r. do 31.12.2015 r.)

¹⁶ Dz.U. z 2017 r. poz. 188, ze zm.

do lutego 2015 r. na stanowisku kierownika i A.W. od 2.02 do 31.12.2015 r., na stanowisku kierownika.

(dowód: akta kontroli str. 208-213)

Zakres obowiązków lekarza weterynarii zatrudnionego w Gabinetcie Weterynaryjnym TOZ obejmował m.in. kontrolę stanu zdrowia zwierząt przebywających i nowoprzybyłych do Schroniska, leczenie oraz profilaktykę w zakresie zapobiegania pasożytom i chorobom wirusowym, prowadzenie dokumentacji medycznej, dokonywanie zabiegów nie wymagających specjalistycznego sprzętu, przeprowadzanie sterylizacji i kastracji, wyposażanie gabinetu w podstawowe leki.

(dowód: akta kontroli str. 211)

Kierownik gabinetu weterynaryjnego A.W. wyjaśniła, że sprawowała opiekę weterynaryjną przez 8 godzin dziennie, 5 dni w tygodniu. Poza jej godzinami pracy, opieka weterynaryjna była sprawowana przez lekarza z zewnętrznego gabinetu weterynaryjnego.

(dowód: akta kontroli str. 216)

Gabinet Weterynaryjny TELVET, w umowie zawartej 6.08.2014 r. zobowiązał się do kontroli stanu zdrowia zwierząt, profilaktyki i leczenia, zwalczania pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych, prowadzenia wymaganej przepisami weterynaryjnymi dokumentacji dotyczącej leczenia i szczepienia zwierząt, zapisu wykonanych zabiegów profilaktycznych i leczniczych w kartach ewidencyjnych zwierząt oraz w książeczkach zdrowia. W umowie ustalono, że usługi będą świadczone w Schronisku, a w przypadkach wymagających badań diagnostycznych lub zabiegów chirurgicznych zwierzęta będą dowożone przez pracowników Schroniska do Gabinetu Weterynaryjnego TELVET.

Natomiast w umowie zawartej 1.01.2016 r. TELVET zobowiązał się do świadczenia usług weterynaryjnych poprzez zapewnienie całodobowej, także w soboty, niedziele i święta, opieki weterynaryjnej w Schronisku a we wskazanych przypadkach w lecznicy oraz do prowadzenia pełnej dokumentacji medycznej dotyczącej realizacji przedmiotu umowy. Jako miejsce świadczenia usługi wskazano Schronisko oraz we wskazanych przypadkach w lecznicy, przy czym umowa nie określała tych przypadków.

(dowód: akta kontroli str. 193-198)

Umowa zawarta z Gabinetem Weterynaryjnym J.K. dotyczyła m.in. leczenia zwierząt przebywających w Schronisku, prowadzenia obowiązującej na podstawie przepisów weterynaryjnych dokumentacji leczenia i szczepienia, zapisu wykonanych zabiegów profilaktycznych i leczniczych w kartach ewidencyjnych zwierząt oraz książeczkach zdrowia, udzielania pomocy zwierzętom rannym w wypadkach, a w przypadkach nierokujących wyleczenia – poddanie eutanazji. Umowa ta również zawierała postanowienie, że w przypadkach wymagających badań diagnostycznych lub zabiegów chirurgicznych zwierzęta będą dowożone do usługodawcy.

(dowód: akta kontroli str. 199-200)

W umowie z Przychodnią dla Zwierząt w Koszalinie ustalono, że zabiegi będą wykonywane w tej Przychodni. W ramach usługi wykonawca zobowiązał się do opieki weterynaryjnej po wykonanych zabiegach, prowadzenia dokumentacji dotyczącej wykonanych zabiegów oraz dokonania stosownych wpisów w kartach ewidencyjnych i książeczkach zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 193-200, 218-219)

Gabinet Weterynaryjny TELVET do comiesięcznych rachunków dołączał wykazy wyszczególniające m.in. zwierzęta objęte świadczeniami, rodzaje świadczenia, opis wywiadu i zastosowane leki.

Wykazy świadczeń pozostałych gabinetów nie zawierały informacji o zastosowanych lekach.

(dowód: akta kontroli str. 220-225, 378)

PGK zawarło w dniu 1.07.2017 r. z Gabinetem Weterynaryjnym TELVET umowę o świadczenie usługi polegającej na zapewnieniu całodobowej opieki weterynaryjnej w Schronisku. Zgodnie z umową usługa miała być świadczona na terenie Schroniska oraz we wskazanych przypadkach - jednak bez ich wskazania - w lecznicy.

(dowód: akta kontroli str. 363)

Prezes Zarządu TOZ wyjaśniła, że w okresie funkcjonowania Gabinetu Weterynaryjnego na terenie Schroniska, osobą odpowiedzialną za przechowywanie i stosowanie plw była kierownik tego Gabinetu A.W., natomiast w pozostałych okresach leki stanowiły własność i znajdowały się pod nadzorem lekarzy weterynarii, z których gabinetami były podpisane umowy o opiekę weterynaryjną. Wyjaśniła dalej, że po likwidacji gabinetu weterynaryjnego jedno z jego pomieszczeń zostało zamienione na gabinet zabiegowy wykorzystywany przez lekarzy sprawujących opiekę weterynaryjną, a drugie pomieszczenie było wykorzystywane do przechowywania leków i środków medycznych takich jak igły, strzykawki, urządzenia do podawania kroplówek.

(dowód: akta kontroli str. 229-230)

1.4. Zasady opieki weterynaryjnej były unormowane w regulaminach organizacyjnych Schroniska. Zgodnie z nimi opieka weterynaryjna prowadzona jest przez całą dobę i ma na celu kontrolowanie stanu zdrowia zwierząt, profilaktykę, leczenie i zwalczanie pasożytów, lekarz weterynarii opracowuje i wykonuje program szczepień ochronnych dla zwierząt Schroniska oraz opracowuje szczegółowe zasady odkażania i dezynfekcji, program profilaktyki w zakresie chorób zakaźnych oraz kwarantanny nowoprzyjętych zwierząt, każde nowo przyjęte zwierzę jest przez lekarza oglądane i ewentualnie badane, następnie lekarz podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu ze zwierzęciem. Kieruje je na kwarantannę, leczenie lub przeprowadza zabieg eutanazji. Każde nowe zwierzę jest poddawane zabiegom zwalczania pasożytów. Na koniec kwarantanny lekarz ponownie ogląda zwierzę i kwalifikuje je do szczepienia przeciwko wściekliźnie i chorobom zakaźnym,

- dwa razy w roku przeprowadza się profilaktyczną akcję zwalczania ekto i endo pasożytów wszystkich zwierząt,
- cztery razy w roku przeprowadza się akcję profilaktycznej dezynfekcji wszystkich boksów w Schronisku.

Dokumenty organizacyjne Schroniska nie regulowały kwestii dotyczących funkcjonowania pomieszczenia do wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych oraz do przechowywania plw, w tym zawierających substancje odurzające i hormonalne, a także ustalenia osób odpowiedzialnych za przechowywanie i stosowanie plw.

(dowód: akta kontroli str. 36, 37, 77, 78)

Ustalone
nieprawidłowości

W przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Zawierane przez TOZ umowy o pracę z lekarzami weterynarii oraz umowy cywilnoprawne z zakładami leczniczymi dla zwierząt zapewniały właściwą opiekę weterynaryjną nad zwierzętami.

Dokumenty organizacyjne Schroniska nie regulowały kwestii dotyczących funkcjonowania pomieszczenia do wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych oraz do przechowywania plw, w tym zawierających substancje

odurzające i hormonalne, a także ustalenia osób odpowiedzialnych za przechowywanie i stosowanie plw.

2. Przechowywanie oraz wykorzystanie w działalności Schroniska produktów zawierających substancje anaboliczne, hormonalne, odurzające i psychotropowe.

Opis stanu faktycznego

2.1. W 2015 r., w Gabinetcie Weterynaryjnym TOZ, jak wyjaśniła jego kierownik A.W., plw były przechowywane w pomieszczeniu zabiegowym. Środki psychotropowe i odurzające przechowywano w pancernym sejfie przymocowanym do ściany, otwieranym przy użyciu kodu tylko jej znanemu, szczepionki i leki wymagające niskich temperatur przechowywano w lodówce, a pozostałe leki w odrębnej szafie zamykanej na klucz.

Kierownik Gabinetu Weterynaryjnego TOZ wyjaśniła również, że była odpowiedzialna za przechowywanie i stosowanie produktów leczniczych. Podczas jej nieobecności w pracy, klucze do gabinetu znajdowały się w biurku kierownika Schroniska.

(dowód: akta kontroli str. 216)

W dniu oględzin¹⁷ plw były przechowywane w gablocie wyposażonej w zamek patentowy, znajdującej się w gabinecie zabiegowym.

Pomieszczenie oraz gabłota były zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych. Na drzwiach do pomieszczenia znajdował się napis o zakazie wstępu osobom nieupoważnionym. W dniu oględzin, w gablocie znajdowały się środki przeciwbólowe, stosowane do leczenia chorób serca, wątroby, tarczycy, niedokrwienia mózgu, stosowane do odrobaczania, oraz przeciw pasożytom zewnętrznym. Wymienione leki nie zawierały składników odurzających, psychotropowych, anabolicznych ani hormonalnych.

Uczestnicząca w oględzinach kierownik Schroniska oświadczyła, że plw znajdujące się w gabinecie zabiegowym były własnością lekarza weterynarii sprawującego całodobową opiekę weterynaryjną, a dostęp do nich ma tylko ona lub upoważniona osoba.

(dowód: akta kontroli str. 235-236)

2.2. Według sprawozdań TOZ przedkładanych do UM, w Schronisku, według stanu na 1 stycznia: 2015 r. - przebywało 286 zwierząt (psów i kotów), 2016 r. – 289, 2017 r. I półrocze - 402.

W latach 2015 -2017 I półrocze (w nawiasach podano liczby odpowiednio w 2015 r., 2016 r., 2017 r. I półrocze):

- przyjęto łącznie 2616 zwierząt (1242, 1062, 312),
- zwierząt przekazanych do adopcji, zwierząt odebranych przez właściciela, a także kotów, które powróciły na miejsce bytowania było łącznie 2348 (1199, 693, 456),
- eutanazji poddano 239 zwierząt (101, 110, 28),
- padło 333 zwierząt (130, 168, 35),
- uciekło 4 zwierzęta (2, 0, 2).

Stan zwierząt na 1.01.2016 r. wykazany w ww. sprawozdaniach TOZ (289 zwierząt) nie wynikał z rozliczenia stanu początkowego na 2015 r., liczby przyjętych zwierząt w trakcie 2015 r. oraz rozchodu zwierząt w tym roku (adopcje, odebrania przez właściciela, powroty na miejsce bytowania, eutanazje, padnięcia, ucieczki), który wynosił 96 zwierząt¹⁸. Podobnie, stan zwierząt wykazany przez TOZ

¹⁷ tj. 28.09.2017 r.

¹⁸ Różnica wykazana w sprawozdaniu TOZ (nadwyżka na 1.01.2016 r.) wyniosła 193 zwierzęta.

w sprawozdawczości dla UM, na 1.01.2017 r. wynosił 402 zwierzęta, podczas gdy z analogicznego jak powyżej wyliczenia wynikała liczba 380¹⁹.

Wskaźnik śmiertelności²⁰ w ww. latach wynosił odpowiednio: 15%, 21% i 9%.
(dowód: akta kontroli str. 237-239)

Przyjęcia zwierząt były odnotowywane w:

- rejestrach prowadzonych odrębnie dla psów i kotów i dla poszczególnych lat, prowadzonych w układzie: liczba porządkowa, data przyjęcia/wydania, opis, nazwisko osoby dostarczającej/odbierającej, numer boksu, numer ewidencyjny, dodatkowe informacje, data zakończenia kwarantanny, przyczyny/okoliczności oddania, dane właściciela, przychód, rozchód i stan ilościowy,
- kartach ewidencyjnych zawierających następujące informacje: data przyjęcia, przyczyna przyjęcia, opis, maść, oznakowanie, gatunek, data urodzenia, płeć, dane osoby, która przyprowadziła zwierzę, okres kwarantanny, dane dotyczące przeprowadzonych szczepień i zabiegów.

(dowód: akta kontroli str. 240-247, 249-252, 255-257)

Wymienione rejestry i karty ewidencyjne, jak wynika z wyjaśnienia Prezesa Zarządu TOZ, stanowiły wykaz zwierząt przebywających w schronisku, o którym mowa w § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt²¹.

(dowód: akta kontroli str. 229)

2.3. W okresie od lutego do grudnia 2015 r., w działalności Gabinetu Weterynaryjnego TOZ były wykorzystywane leki o działaniu odurzającym.

Dokumentacja medyczna obejmująca rozchody leków była prowadzona w programie informatycznym Klinika XP

(dowód: akta kontroli str. 217)

Ww. dokumentacja nie była badana w toku niniejszej kontroli, ponieważ mimo wezwania przez kontrolera NIK, Zarząd TOZ jej nie okazał, wyjaśniając, że lekarz weterynarii A.W. odchodząc z pracy nie przekazała programu Klinika w którym ewidencjonowano świadczenia weterynaryjne.

(dowód: akta kontroli str. 229)

Gabinet Weterynaryjny TOZ, był kontrolowany w sierpniu 2015 r. przez pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Szczecinie, w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących warunków prowadzenia obrotu i ilości stosowanych produktów leczniczych. Kontrola nie stwierdziła nieprawidłowości, z wyjątkiem braku aktualnych danych w regulaminie Gabinetu dotyczących liczby zatrudnionych osób, godzin funkcjonowania oraz daty jego sporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 264-269)

Kierownik Gabinetu Weterynaryjnego TOZ pismem z 23.12.2015 r. zawiadomiła Powiatowego Lekarza Weterynarii, że z dniem 31.12.2015 r. wygasa jej stosunek pracy, a ponieważ w gabinecie pozostaną leki, środki psychotropowe oraz dokumentacja medyczna, zwróciła się z prośbą o ich zabezpieczenie.

(dowód: akta kontroli str. 270)

W dniu zakończenia działalności Gabinetu Weterynaryjnego TOZ, tj. 30.12.2015 r. kierownik tego Gabinetu A.W., przedstawiciel Powiatowego Inspektoratu

¹⁹ Różnica wykazana w sprawozdaniu TOZ (nadwyżka na 1.01.2017 r.) wyniosła 22 zwierzęta.

²⁰ Wyliczony jako iloraz: sumy liczby zwierząt poddanych eutanazji i padłych do sumy zwierząt według stanu na 1 stycznia danego roku i przyjętych do Schroniska w jego trakcie.

²¹ Dz.U. Nr 158 poz. 1657, dalej: rozporządzenie w sprawie schronisk.

Weterynaryjnego w Koszalinie²² oraz kierownik Schroniska dokonali spisu leków, wśród których były leki zawierające składniki psychotropowe i odurzające, tj. morbital – 90 ml, bioketan – 55 ml, cepetor – 2 ml, xylapan – 10 ml, dexdomitor – 8 ml i revertor – 9 ml. Wymienione leki zostały umieszczone w sejfie zabezpieczonym pieczęciami PIW.

(dowód: akta kontroli str. 271-276)

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Farmaceutyczny w Szczecinie, działając na wniosek kierownika Schroniska, w dniu 21.06.2016 r. uchylił swoją zgodę z 26.09.2014 r. na posiadanie w celach medycznych przez Gabinet Weterynaryjny TOZ produktów leczniczych zawierających w swoim składzie środki odurzające i substancje psychotropowe i w tym samym dniu dokonał zabezpieczenia ww. produktów leczniczych spisanych w dniu 30.12.2015 r. poprzez umieszczenie ich w opakowaniu zbiorczym oklejonym banderolą oraz nakazał przekazanie ich do unieszkodliwienia w terminie do 21.07.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 277-279)

Utylizacja ww. leków została przeprowadzona w dniu 23.06.2016 r. w Instalacji Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Medycznych i Weterynaryjnych w Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gryficach.

(dowód: akta kontroli str. 280, 281)

2.4. Prowadzony w Schronisku wykaz zwierząt nie zawierał wszystkich wymaganych wpisów określonych w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie schronisk. Przeprowadzone w toku kontroli badanie 30 zapisów w wykazie zwierząt, dotyczących przyjęć zwierząt w dokonanych w 2016 r. i I półroczu 2017 r. wykazało:

- 14 przypadków niepodania wieku zwierzęcia (obowiązek wynikający z § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia),
- 2 przypadki nieczytelnego wpisania nazwiska osoby przekazującej, bez podania adresu (§ 6 ust.2 pkt 2),
- 7 przypadków braku wpisów dotyczących przeprowadzonych szczepień i zabiegów weterynaryjnych (§ 6 ust. 2 pkt 4).

(dowód: akta kontroli str. 263, 346-348, 360)

Wpisy w rejestrach stanowiących integralną część wykazu zwierząt nie wynikały z chronologii wynikającej z kolejności zdarzeń, np.:

- w rejestrze psów z 2017 r., pod poz. 131 wpisano przyjęcie w dniu 23.02, a kolejna pozycja 132 dotyczyła wydania dokonanego w dniu 21.02, pod poz. 146 odnotowano wydanie dokonane 26.02, a pod poz. 147 zarejestrowano przyjęcie w dniu 23.02,
- w rejestrze kotów z 2017 r. pod poz. 1 wpisano wydanie dokonane 8.01, pod poz. 2 wydanie dokonane 5.01, a pod poz. 3 przyjęcie w dniu 4.01, pod poz. 16 zarejestrowano przyjęcie w dniu 19.01, pod poz. 18 wydanie w dniu 8.01, a pod poz. 22 wydanie w dniu 6.01.

(dowód: akta kontroli str. 241-246)

Przedstawiony sposób prowadzenia rejestrów był niezgodny z procedurą prowadzenia wykazu zwierząt ustaloną 10.02.2015 r. przez Kierownika Schroniska, w której wykazano, że „wszystkie zmiany stanu zwierząt (...) muszą być nanoszone codziennie na podstawie kart przyjęć i kar adopcji lub zgonów zwierząt...”

(dowód: akta kontroli str. 382)

2.5. W sprawozdaniach z działalności Schroniska składanych przez TOZ w UM wykazano, że w latach 2015-2017 (I półrocze) dokonano eutanazji 84 psów

²² Dalej PIW.

i 155 kotów. Ponadto podano, że w latach 2015-2016 przyjętych zostało do Schroniska 2304 zwierząt. W protokole kontroli przeprowadzonej przez UM podano, że w latach 2015-2016 przeprowadzono kastracje i sterylizacje 396 psów i 644 kotów (łącznie 1040)²³. W toku niniejszej kontroli TOZ nie przedłożył ewidencji w powyższym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 110, 111, 237, 239)

Lekarz weterynarii A.W. wyjaśniła, że decyzje o kastracji i sterylizacji podejmowała samodzielnie, natomiast eutanazje były dokonywane na podstawie jej wskazań po uzyskaniu akceptacji kierownika Schroniska, a w niektórych przypadkach również Zarządu TOZ.

(dowód: akta kontroli str. 216)

Lekarz weterynarii prowadzący gabinet weterynaryjny TELVET wyjaśnił, że decyzje dotyczące eutanazji, sterylizacji i kastracji były podejmowane wspólnie przez niego i kierownika Schroniska, przy czym eutanazje osobników agresywnych były poprzedzone konsultacją z behawiorystą.

(dowód: akta kontroli str. 283)

Karty ewidencyjne zwierząt objętych eutanazją, sterylizacją i kastracją zawierały informacje o tym, jaki lekarz i kiedy, a w przypadku eutanazji również z jakiej przyczyny przeprowadził zabieg. Najczęściej podawanymi przyczynami eutanazji były obrażenia spowodowane wypadkiem komunikacyjnym, niewydolność wielonarządowa, nowotwory, FCV²⁴, FPV²⁵, FeLV²⁶. W kartach ewidencyjnych nie odnotowywano nazw ani dawek środków leczniczych stosowanych przy ww. zabiegach.

Dokumentacja medyczna (rozliczeniowa) przekazana do TOZ przez gabinet TELVET zawierała informacje o dacie i przyczynie eutanazji, a także wieku zwierzęcia, zastosowanych lekach i ich dawkach. Waga zwierzęcia była odnotowana tylko w 2 przypadkach eutanazji i w 127 z 292 zabiegów sterylizacji/kastracji przeprowadzonych w 8 wybranych do badania miesiącach²⁷.

(dowód: akta kontroli str.284-317)

2.6. W okresie badanym nie było przypadków leczenia zwierząt przebywających w Schronisku lekami zawierającymi substancje anaboliczne ani hormonalne o działaniu androgennym.

(dowód: akta kontroli str.283)

2.7. Odbiór, transport i likwidacja odpadów zwierzęcych, w tym zwierząt padłych i poddanych eutanazji była zlecona spółce S. w Jezuickiej Strudze.

(dowód: akta kontroli str. 318-319)

Badanie dokumentów odbioru i transportu, wykazało, że w 2015 r. Spółka dokonywała odbioru wskazując gatunek i zbiorczą wagę, bez odnotowywania numerów ewidencyjnych, a w 2016 r. i I półroczu 2017 r. na 29 dokumentów odbioru wystawionych w tym okresie w 19 dokumentach odnotowano liczbę, zbiorczą wagę zwierząt w poszczególnym gatunku i numery identyfikacyjne, a w 10 przypadkach podano tylko liczbę zwierząt, wagę i gatunek.

Taki sposób prowadzenia dokumentacji wywozowej uniemożliwia sprawdzenie, czy wszystkie zwierzęta poddane eutanazji i padłe zostały oddane do utylizacji.

(dowód: akta kontroli str. 320-322)

²³ TOZ nie przedstawił danych za I półrocze 2017 r.

²⁴ Kaliciwiroza - spowodowana bardzo zaraźliwym kaliciwirusem kotów (feline calicivirus).

²⁵ Panleukopenia - koci tyfus, kocia nosówka, kocie zakaźne zapalenie jelit, bardzo zaraźliwa wirusowa choroba kotów.

²⁶ Białaczka kotów - choroba zakaźna, wywoływana przez retrowirus (feline leukemia virus),

²⁷ Tj. w lutym, marcu i wrześniu 2015 r. i 2016 r. oraz w lutym i marcu 2017 r.

2.8. W latach 2015-2017 (I półrocze) w Schronisku nie prowadzono odrębnej dokumentacji ślepych miotów. W okresie tym, jak wynika z kart ewidencyjnych i dokumentacji Gabinetu Weterynaryjnego TELVET²⁸, dokonano 17 eutanazji ślepych miotów psów i kotów.

(dowód: akta kontroli str. 284-298)

2.9. Przeprowadzone w toku kontroli badanie dokumentacji 20 zwierząt²⁹ – po 5 poddanych eutanazji, sterylizacji, kastracji i premedykacji wykazało, że we wszystkich przypadkach dokumentacja zawierała numer identyfikacyjny, gatunek zwierzęcia i nazwę zabiegu. Stwierdzono, że w 15 przypadkach, w tym wszystkich dotyczących eutanazji nie podano wagi, a w 16 przypadkach, w tym wszystkich dotyczących sterylizacji, kastracji i premedykacji nie podano stanu zdrowia z chwili zabiegu.

(dowód: akta kontroli str. 323-324)

2.10. Ze sprawozdań z działalności Schroniska składanych przez TOZ w Urzędzie Miejskim w Koszalinie wynika, że w okresie kontrolowanym oddano do adopcji 880 psów i 502 koty.

(dowód: akta kontroli str. 239)

Dokumentacja Schroniska nie zawierała rejestrów adopcji przeprowadzonych w badanym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 159-162)

Prezes TOZ wyjaśniła, że adopcja odbywała się po wstępnym okresie zapoznawczym i nawiązaniu relacji pomiędzy osobą zainteresowaną adopcją, a zwierzęciem. W przypadkach wątpliwych, inspektorzy TOZ sprawdzali miejsce przyszłego bytowania zwierzęcia przed wydaniem zwierzęcia, a także kilka dni po jego wydaniu. Umowy adopcyjne zawierały pełne dane osoby adoptującej (imię, nazwisko, adres, numer dowodu osobistego, telefon), adoptowanego zwierzęcia (rasa, płeć, cechy szczególne, imię, numer ewidencyjny), oświadczenie, że odbierane zwierzę jest zdrowe oraz zobowiązanie m.in. do zapewnienia wyżywienia, wody, schronienia, zarejestrowania we właściwym urzędzie i zapewnienia opieki weterynaryjnej, traktowania zwierzęcia z szacunkiem, nie odsprzedawania lub przekazywania w formie prezentu ani towaru wymiennego.

(dowód: akta kontroli str. 229)

Przypadki adopcji były odnotowywane w rejestrach przyjęć zwierząt oraz kartach ewidencyjnych zwierząt.

Na podstawie badania dokumentacji adopcji 15 psów i 15 kotów przeprowadzonych w latach 2015-2017 (I półrocze) ustalono, że umożliwiała ona ustalenie przeprowadzonych zabiegów i leczenia oraz identyfikację adoptującej osoby. W 10 przypadkach (dotyczących szczeniąt oraz kotów) brak było jednak możliwości identyfikacji przekazanego zwierzęcia. Zwierzętom tym nie wszczepiono czipów ani nie załączono fotografii do kart identyfikacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 236, 248, 253, 325-326)

2.11. Dostęp osób nieupoważnionych do plw w Schronisku był ograniczony. Produkty lecznicze weterynaryjne przechowywane były w gablocie znajdującej się w gabinecie zabiegowym oznaczonym napisem „zakaz wstępu osobom nieupoważnionym przez osobę nadzorującą”. Gabinet zabiegowy i gablota zamykane były na zamki patentowe. Zapisy regulaminu Schroniska, jak i regulaminu wolontariatu wykluczały dostęp do plw wolontariuszom. Wymienione regulaminy

²⁸ Tj, dokumentacji przekazywanej przez ten gabinet wraz z rozliczeniami finansowymi.

²⁹ Zapisy w kartach ewidencyjnych zwierząt i w dokumentacji medycznej przekazywanych comiesięcznie do TOZ przez Gabinet Weterynaryjny TELVET wraz z fakturami za opiekę weterynaryjną.

zawierały zakaz podawania leków, środków o charakterze leczniczym, samowolnego prowadzenia leczenia zwierząt oraz przebywania w pomieszczeniach innych niż wyznaczone. Regulamin wolontariatu zawierał również nakaz wykonywania czynności zleconych przez kierownika lub osobę upoważnioną, mieszczących się w wykazie czynności zleczonych wolontariuszom.

Ponadto porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych zawierało oświadczenie wolontariusza, że zapoznał się z treścią regulaminu wolontariatu i zobowiązanie do jego przestrzegania.

(dowód: akta kontroli str. 236, 337-332)

2.12. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Schroniska, nadzór nad przestrzeganiem przepisów weterynaryjnych na terenie Schroniska był sprawowany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Koszalinie.

(dowód: akta kontroli str. 34, 84)

W latach 2015 – 2017 (I półrocze) PIW przeprowadził 20 kontroli stanu weterynaryjnego Schroniska i 8 kontroli sprawdzających mających na celu sprawdzenia stanu realizacji wydanych zaleceń. W wyniku kontroli stanu weterynaryjnego m.in. stwierdzono brak procedur przebywania zwierząt poddanych kwarantannie, wpisów zwierząt do rejestru przyjętych zwierząt, brak higieny w pomieszczeniu wydawania zwierząt oraz w pomieszczeniu przygotowania karmy, brak identyfikacji kotów, niezgodności w prowadzonych kartach ewidencyjnych, brak identyfikacji kilku zwierząt umieszczonych w boksach. Kontrole sprawdzające potwierdziły wykonanie zaleceń w całości lub częściowe.

(dowód: akta kontroli str. 333-345)

Zagadnienia dotyczące stosowania produktów zawierających substancje anaboliczne, hormonalne, odurzające i psychotropowe w leczeniu zwierząt nie były kontrolowane przez PIW.

(dowód: akta kontroli str. 381)

Ustalone
nieprawidłowości

W przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieujmowaniu przez TOZ w ewidencji zwierząt wszystkich danych wymaganych przez § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie schronisk.

Ocena częściowa

Ewidencja zwierząt prowadzona w latach 2015-2017 I półrocze przez TOZ, nie spełniała wymogów określonych w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie schronisk, ponieważ występowały przypadki nieodnotowywania w kartach ewidencyjnych zwierząt wieku, przeprowadzonych szczepień i zabiegów weterynaryjnych, nieczytelnego wpisania nazwiska osoby przekazującej zwierzę oraz niepodania jej adresu. Dostęp w Schronisku w ww. okresie do plw, w tym o działaniu odurzającym lub hormonalnym był ograniczony jedynie do osób uprawnionych. W Schronisku funkcjonowało pomieszczenie do wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych oraz do przechowywania plw.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, odstępuje od sformułowania wniosków pokontrolnych, pomimo wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, z uwagi na fakt, że stwierdzona nieprawidłowość nie dotyczyła działalności podmiotu obecnie prowadzącego Schronisko.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego w pokontrolnego.

Szczecin, dnia 10 listopada 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler
Sławomir Żudro
Główny specjalista k. p.

.....
Podpis

.....
Podpis

³⁰ Dz.U. z 2017 r. poz. 524, dalej: ustawa o NIK.